

Fra: Åpen folkekirke Borg bispedømme  
Til: Valgrådet i Borg bispedømme  
16.06.15



### **Klage på valgrådets behandling av sak vedrørende navn på valglistene**

Åpen folkekirke Borg fremmer med dette klage på valgrådets vedtak av 15.06.15 i sak 29/15 om navn på nominasjonskomiteens liste i Borg bispedømme. Klagen fremmes i hht valgreglens § 12-1: *Klager i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valget kan inngis til bispedømmerådet av biskopen og enhver som er stemmeberettiget ved valget.*

Klagen gjelder to forhold:

- Det første gjelder valgrådets forståelse av sin egen rolle. Åpen folkekirke i Borg mener at valgrådet har gått ut over sin rolle som en nøytral instans som må unngå å fatte vedtak som kan tenkes på påvirke valgresultatet. Åpen folkekirke i Borg mener at valgrådet har fattet et aktivt vedtak som vil kunne endre valgutfallet av kirkevalget i 2015.
- Det andre gjelder valgrådets behandling av klagen fra kandidatene på nominasjonskomiteens liste. Vi kan ikke se at det i klagen er anført nye momenter i saken og stiller oss dermed svært undrende til at valgrådet 15.06.15 har omgjort sitt vedtak av 09.06.15. *Åpen folkekirke mener listene skal omtales i henhold til hvem som er forslagsstiller, og ber om at valgrådet omgjør sitt vedtak i sak 29/15 gjort 15. juni 2015.*

Åpen folkekirke i Borg har tidligere fremholdt argumenter knyttet til de valgtekniske reglene, prinsipielle hensyn rundt valget og de konsekvenser dette vil få for velgerne. Disse argumentene gjengis under. I denne sammenheng har vi særlig følgende merknad til valgrådets vedtak (kfr punkt 7 nedenfor):

*Valgrådet sier i vedtakets pkt a: Valgrådet mener hensynet til likebehandling av listene og informasjon til velgerne må veie tungt i den skjønsmessige vurderingen av dette spørsmålet.*

Åpen folkekirke i Borg støtter at dette hensynet veier tungt. Åpen folkekirke sentralt har ved flere anledninger sett sider ved regelverket som ikke fremmer likebehandling av listene og som trolig vil være til ulempe for Åpen folkekirkes lister. Åpen folkekirke ser at ettersom Den norske kirke nå for første gang prøver ut en valgordning med ulike lister i større omfang, vil prosessen frem mot, under og etter valget, vise en rekke sider ved valgreglene som vil kunne være til ulempe for den ene eller den andre listen. Åpen folkekirke har imidlertid valgt å ikke gå inn på en prosess der man ber om endring av ordlyd eller tolkning av regelverk, både ut fra det generelle prinsippet det er henvist til i pkt 7 under, men også fordi dersom man skal gjøre endringer i regelverk eller forståelse av regelverk ut fra prinsippet om likebehandling, raskt kan komme i den situasjon at det dannes presedens for å gjøre ytterligere endringer.

### **Valgreglene**

Når det gjelder de valgtekniske reglene, vi vil minne om at Kirkerådets sekretariat i flere omganger har redegjort grundig for disse og forholder oss til de vurderinger som der er fremkommet.

1. "Nominasjonskomiteens liste" er den betegnelse som er brukt i alle dokumenter som Kirkemøtet behandlet og vedtok. Det må dermed forutsettes at dette er betegnelsen som er forutsatt. Å gå bort fra dette vil slik være å anse som en aktiv handling fra valgrådet.

2. Regelverket sier at det er nominasjonskomiteen som "eier listen". Navn på en liste skal ikke være en beskrivelse av kandidatene, men fortelle hvem som eier listen, dvs forslagsstillerne. I dette tilfelle er det nominasjonskomiteens liste. De enkelte kandidater på listen er nettopp det – kandidater – og har ingen ytterligere status, selv om noen er blitt valgt til tillitspersoner blant kandidatene.
3. Valgreglene er detaljerte om prosessen frem mot kunngjøring av listene. Det er vår oppfatning at disse reglene er ganske detaljerte. Det er spesifisert hvem som kan gjøre hva, hvilke endringer som kan gjøres og når dette kan skje. Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-8 annet ledd sier at kandidatlistene samt valgform skal kunngjøres uten opphold etter 1. mai, slik som foreskrevet i § 2-6 ellefte ledd. Valgrådet i Borg bispedømme kunngjorde kandidatlistene i starten av mai, og her ble navnet på kandidatlisten også kunngjort. Denne kunngjøringen er skjedd i Borg i henhold til regler og frister. Etter dette tidspunktet kan det ikke gjøres endringer på listen.
4. I forarbeidene til kirkeloven forutsettes det at valg av menighetsråd i det vesentlige skal være i samsvar med bestemmelsene om valg av kommunestyre, noe Kirkemøtet har lagt til grunn i sin utarbeidelse av regler for valg av menighetsråd og regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Valgloven og valgforskriften vil derfor kunne gi veiledning til hvordan de kirkelige valgreglene skal forstås. Det følger av § 15 (1) i valgforskriften at når innleveringsfristen er utløpt i de andre offentlige valgene, kan forslagstillerne kun gjøre de endringene på listeforslaget som er nødvendige for å bringe forslaget i overensstemmelse med valgloven og forskriftene til denne.
5. I Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, fastsatt av Kirkemøtet 7. april 2014, står det ingen steder at kandidatene på nominasjonskomiteens lister har forslagsrett eller noen annen mulighet til å fremme ønske om korrigerings på den framlagte kandidatlisten – inkludert navn. Det henvises i valgreglene konsekvent til nominasjonskomiteen, og dette kan ikke forstås på noen annen måte enn at det er nominasjonskomiteen som «eier» listen.
6. Med basis i det ovennevnte, må det derfor være riktig å si at kandidatene på godkjente lister (inklusive nominasjonskomiteens liste) ikke har mulighet til å fremme forslag eller ønske om endringer på den listen de står på. Og skulle slike endringer mot formodning likevel godtas, vil det være mulig å påstå at listen i så fall skulle vært underlagt § 2-7 Lister fra andre grupper av forslagsstillere i Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Listen har da gått fra å være nominasjonskomiteens liste til å bli en liste fra andre grupper (her kandidatene på listen).
7. Åpen folkekirke i Borg er klar over at det er flere sider ved regelverket for valg til bispedømmeråd og Kirkemøte som det i ettertid vil være grunn til å endre. Vi er kjent med at styret for Åpen folkekirke har drøftet flere av disse, men valgt å ikke ta dette opp overfor Kirkerådet. Grunnen til dette er at det er meget uheldig å endre spillets regler etter at «spillet» er i gang, og at dersom man åpner for å endre ordlyd eller tolkning på en av disse, vil det kunne åpne for å endre en hel rekke av de øvrige reglene. Åpen folkekirke Borg er gjort kjent med at Åpen folkekirke ser at flere av disse reglene kan slå uheldig ut, men har valgt å avstå fra å be om endringer, av overnevnte grunn.

### **Prinsipielle hensyn**

Valgrådet skal være en nøytral part i valget som skal sørge for at valget blir gjennomført korrekt og rettferdig. Utgangspunktet for valgrådets virke er at det skal ha et nøytralt og distansert forhold

valget. Man skal fatte avgjørelser for at valget skal gå for seg så greit som mulig. Valgrådet må gjøre sitt ytterste for å unngå vedtak som kan tenkes å påvirke valgresultatet. Da tilligger det valgrådet et stort ansvar når spørsmål som dette kommer på bordet. Det kan fort oppfattes som at vedtak i begge retninger vil bli "like feil". Åpen folkekirke Borg vil imidlertid påpeke at det er stor forskjell på å gjøre vedtak som følger regelverket og å gjøre vedtak som aktivt går imot det regelverket Kirkemøtet har fastsatt. Særlig når ønsket om et slikt vedtak blir begrunnet nettopp med at det vil påvirke valgresultatet.

Det er viktig at listene blir presentert mest mulig likt. Nå er listene presentert med henvisning til hvem som er forslagsstiller, og dermed eier listene. De to forslagsstillerne til dette valget er nominasjonskomiteen og Åpen folkekirke. Det er denne omtalen som sikrer likeverdighet mellom listene.

Kirkevalget foregår lokalt, men har også en nasjonal overbygning. Med tanke på kommunikasjon både sentralt og lokalt, mener vi hensynet til velgerne tilsier at navn på listene bør være enhetlige og slik sett legge til rette for god og tydelig kommunikasjon både sentralt og lokalt.

### **Konsekvenser for velgerne**

Åpen folkekirke Borg mener at en navneendring vil føre til både forvirring og villedning av velgerne. Når Kirkemøtet nå har åpnet for at det kan stilles flere lister, har alle aktører et demokratisk ansvar for å tydeliggjøre forskjeller og alternativer, ikke skape usikkerhet om forskjell mellom lister. Åpen folkekirke Borg ser at velgerne vil kunne bli både forvirret og villedet av det forslaget nominasjonskomiteens liste har kommet med. Ikke bare vil de få en rekke nærmest likelydende navn å forholde seg til, men de kan heller ikke vite forskjellen mellom de kandidatene som står på et felles program og de kandidatene som ikke gjør det, da et navn vil gi inntrykk av at listene er fremkommet under samme forutsetning på dette punktet.

Åpen folkekirke Borg viser til evalueringer av tidligere kirkevalg som viser at velgerne har følt seg dårlig orientert og har hatt vanskelig for å skille kandidatene fra hverandre.

### **Konklusjon**

Valgrådets oppgave er å sørge for at valget foregår i henhold til de regler som er satt. Åpen folkekirke Borg mener regelverket på flere punkter hindrer den mulighet som nominasjonskomiteens liste ønsker seg. Hvis valgrådet skulle gå inn for å tillate dette, vil det være en svært aktiv handling som vil kunne påvirke valgresultatet.

Åpen folkekirke i Borg legger til grunn at vedtaket i valgrådet er fattet i et underliggende organ og at ikrafttredelse av vedtaket dermed ikke kan skje før endelig vedtak i saken er fattet.

Fredrikstad, 16.06.15

Med vennlig hilsen

Karin-Elin Berg  
tillitsvalgt Åpen folkekirke Borg